

Vrienden van het Airborne Museum

NIEUWSBRIEF No. 23

AUGUSTUS 1986

Utrechtseweg 232
6862 AZ Oosterbeek
tel.: 085-337710, postgironr. 4403641

Redactie:
Drs. R.P.G.A. Voskuil

De Nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar.

Beste Vrienden,

Onlangs verschenen in drie verschillende dagbladen artikelen waarin personen aan het woord kwamen met veel belangstelling voor de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog. De stellige overtuiging werd uitgesproken (en door voorbeelden toegelicht) dat nog veel historisch materiaal over en uit deze oorlogsjaren aanwezig is bij particulieren. Veelal ligt het dan vergeten in een kast, op zolder of in een schuur. De kans is groot dat een en ander bij een opruiming als waardelose rommel wordt weggegooid en belangrijk, misschien wel uniek materiaal verloren gaat.

Vast staat ook dat veel documentatie (foto's, dagboeken, etc.) en voorwerpen niet op een vergeten plaats liggen, maar door de bezitter zorgvuldig bewaard en gekoesterd worden. Soms is men bereid anderen kennis te laten nemen van de verzamelde gegevens of de verkregen voorwerpen te tonen, maar het blijft moeilijk bereikbaar voor veel belangstellenden. Afstaan of in bruikleen geven aan een museum maakt het verzamelde materiaal voor een veel breder publiek toegankelijk.

Het is begrijpelijk dat het voorlopig of definitief uit handen geven van een dagboek, van aantekeningen, foto's, publicaties, militaria, etc. erg moeilijk kan zijn, in het bijzonder wanneer het een schakel vormt met een periode die op het leven van de eigenaar een onuitwisbaar stempel heeft gezet. Echter, niet zelden komt het voor dat de belangstelling van de familie voor deze tastbare of op schrift gestelde herinneringen gering of geheel afwezig is. De vraag rijst dan: wat gaat er later gebeuren met de wellicht unieke documentatie, met de misschien moeizaam opgebouwde collectie? Verloren laten gaan of er een goede en blijvende bestemming aan geven? Dit laatste nu, zorgdragen voor een definitieve en zinvolle bestemming, is zeer goed mogelijk door goede afspraken te maken en vast te leggen dat een en ander te zijner tijd zal worden overgedragen aan een museum. Denkt U in zo'n geval ook aan het Airborne Museum?

J. Smits, voorzitter

Wandelgids bijgesloten bij deze Nieuwsbrief.

Als bijsluiter in deze Nieuwsbrief treft U een exemplaar aan van een gidsje voor een wandeling door de "perimeter". Een met zorg uitgekozen route voert U door een van de mooiste delen van Oosterbeek en langs tal van markante punten uit de Slag om Arnhem. Start en eindpunt zijn het Airborne Museum. Een bezoek aan dit museum laat zich goed met de wandeling combineren. De gids is ook met een Engelse tekst verkrijgbaar. (Prijs in het Airborne Museum: f 0,30). Er zijn ook een fietsroute (geen Engelse editie) en een autoroute verkrijgbaar (Prijs per stuk f 1,-). Beide voeren U langs belangrijke punten buiten Oosterbeek, zoals o.a. de John Frostbrug, de Drielse dijk van Arnhem tot Heteren (droppingszone en gevechtsgebied Polen) en de landingsterreinen bij Heelsum, Wolfheze en bij Papendal (Johannahoeve). Van de gids voor de autotocht bestaat ook een Engelse editie. Beide tochten zijn ca. 50 km. lang. Desgewenst kan de fietstocht in twee delen worden verreden. Steeds wordt naast de route-aanduiding, met behulp van kaartjes, plattegronden en korte stukjes tekst een duidelijke uitleg gegeven van de gebeurtenissen in september 1944.

Verenigingsspeldje binnenkort verkrijgbaar.

Op veler verzoek is er nu een fraai verenigingsspeldje vervaardigd, dat binnenkort voor leden verkrijgbaar zal zijn. Het is in emaille uitgevoerd en heeft een doorsnede van 13 mm. Op het speldje staat een Pegasus op een maroon achtergrond, die is omgeven door een lichtblauw randje met daarin de tekst "Friends Airborne Museum". Het speldje is voorzien van een solide sluiting en kan zowel op een jas, een jurk of een das worden gedragen. Vanaf medio september kan het uitsluitend door overmaking van f 5,- op gironummer 4403641 van de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum worden besteld. Op de girokaart gaarne vermelden: "speldje".

Excursie "Corridor door Brabant" zeer geslaagd.

Op zaterdag 28 juni j.l. vond de excursie "Corridor door Brabant" plaats. Begunstigd door goed weer en onder de uitstekende en deskundige leiding van de heer K.Margry, hebben 48 leden de lotgevallen van het 30e Legerkorps en van de 10le Amerikaanse Airborne Divisie op de voet kunnen volgen. De heer Margry startte met zijn toelichting bij de brug over het Maas-Scheldekanaal ("Joe's Bridge"), vanwaar de Irish Guards met Operatie Garden een aanvang maakten. Hierna werd de "Hell's Highway" gevolgd, richting Eindhoven. Uitvoerig werd stilgestaan bij de verrichtingen van de "Screaming Eagles" in hun moedige pogingen de verschillende bruggen te veroveren en bezet te houden. Ook werd de nodige aandacht besteed aan de pogingen van de Duitsers om de belangrijke weg naar het noorden te blokkeren.

Na een uitstekende lunch in Son volgde een uitgebreid bezoek aan de landingsterreinen van de 10le Amerikaanse Airborne Divisie. Vervolgens leidde de excursie naar het museum "Bevrijdende Vleugels" in Veghel, waar de interessante verzameling zeer de moeite van het bekijken waard was. Hoewel aanzienlijk later dan was gepland, werd de terugreis naar Oosterbeek daarna weer aanvaard en om 19.30 uur was het gezelschap weer terug bij Hartenstein. (C.van Roekel)

Herhaling van de excursie "Corridor door Brabant" op zaterdag 4 oktober a.s.

Het aantal inschrijvingen voor de excursie "Corridor door Brabant", die op 28 juni j.l. werd gehouden, overtrof verre het maximum van 50. Daarom is in overleg met de excursieleider, Drs.K.Margry, besloten de excursie nog een keer te herhalen nl. op zaterdag 4 oktober a.s. Het programma vindt U in Nieuwsbrief No.22. Het enige onderdeel waarin het programma van van 4 oktober afwijkt van dat van 28 juni, is dat er niet meer gestopt wordt in Den Bosch om deelnemers op te halen. Evenals op 28 juni wordt ook op 4 oktober vertrokken om 9.00 uur vanaf het parkeerterrein bij het Airborne Museum in Oosterbeek.

Diegenen die zich voor de excursie van 28 juni hadden opgegeven en toen moesten worden teleurgesteld, komen nu automatisch op de deelnemerslijst, tenzij de penningmeester tijdig bericht ontvangt dat zij zijn verhinderd.

Buiten bovengenoemde reeds ingeschreven deelnemers is er nog plaats voor een beperkt aantal andere leden. Zij kunnen zich inschrijven door overmaking van f 35,- op postgironummer 4403641 t.n.v. de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum, onder vermelding van "Themadag". Sluitingsdatum voor de inschrijving is 15 september. Het maximum aantal deelnemers bedraagt evenals de vorige keer 50. Inschrijvingen worden behandeld in volgorde van binnenkomst. Wacht U dus niet te lang met inschrijven als U aan deze dag wilt deelnemen.

Hierbij moet nog het volgende worden opgemerkt. Indien U het bedrag via de bank op onze giro overmaakt, dan dient U er rekening mee te houden dat dit langer duurt dan wanneer U het bedrag rechtstreeks van Uw giro op onze giro overmaakt. De penningmeester houdt zich strikt aan de volgorde van binnenkomst. Er werd en wordt voor niemand een uitzondering gemaakt, noch voor leden, noch voor bestuursleden!

De enquête.

De aan ons toegezonden formulieren zijn verwerkt en in het bestuur besproken. De adressen, beroepen, interessegebieden en aangeboden vormen van hulp zijn in de computer opgenomen. Jammer dat veel leden het formulier niet terug hebben gezonden. We ontvingen 140 formulieren; 44 daarvan bevatten naast de gevraagde gegevens opmerkingen waarop wij thans kort reageren. Het is ondoenlijk ieder persoonlijk te benaderen; in die gevallen waarvan wij dat echt wenselijk vonden is dat reeds gebeurd. Zij die te kennen hebben gegeven op de een of andere wijze de Vereniging van dienst te willen zijn, zullen te gelegener tijd worden benaderd.

Huize Hartenstein in de steigers tijdens het schilderen van de buitenmuren. (foto: B.de Reus)

Wij zijn verheugd over de complimenten en aanmoedigingen; dat geeft ons reden in de ingeslagen weg door te gaan. Daarbij blijven we ons houden aan de doelstelling van de Vereniging en beperken we ons in principe tot de Slag om Arnhem, binnen het kader van Operatie Market Garden. Om die reden houden we onze bijeenkomsten en themadagen ook ter plekke; centraler in het land kan bijna niet.

Wij vinden dat een boekendienst wel (verbreiding van kennis), maar een ruilbeurs niet aan de doelstelling voldoet. Aan Uw boekenwensen, voorzover bij ons bekend, komen wij gaarne tegemoet. Het Airborne Museum geeft boeken en documentatie alleen ter inzage; uitleen vergt een intensieve administratie en controle, waarvoor helaas de middelen ontbreken. Bij de Bibliotheek Arnhem kunnen echter een groot deel van de boeken over de Slag om Arnhem worden geleend.

Voor gesprekken en contacten met veteranen bieden de septemberdagen voldoende mogelijkheden; het initiatief is aan Uzelf!

Om de op zaterdag werkende leden tegemoet te komen, zullen we ook een themadag op zondag organiseren en dit - afhankelijk van de belangstelling - herhalen. Meer themadagen en meer Nieuwsbrieven met ministories vergen niet alleen meer geld, maar ook meer tijd en die hebben we niet, U wel?

Wij danken U hartelijk voor de gedane suggesties. Mocht U naar aanleiding van dit artikel Uw formulier nog willen inzenden, dan bent U van harte welkom. Als wij meer van U weten, kunnen wij wellicht meer voor U betekenen. Het stelt ons in staat ten behoeve van de Vereniging een gericht beroep op U te doen. Niet alleen het bestuur, maar alle leden tesamen maken immers de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum! (O.Luursema)

Huize Hartenstein krijgt opknapbeurt.

De afgelopen tijd is er hard gewerkt om de buitenkant van Huize Hartenstein een opknapbeurt te geven. Zowel de muren als het houtwerk zijn van een nieuwe verflaag voorzien. Binnenkort zal worden begonnen met de vernieuwing van het dak.(zie foto)

"Roll of Honour" verschenen.

In de vorige Nieuwsbrief kondigden we de verschijning aan van de "Roll of Honour, Battle of Arnhem - 17-26 September 1944". Deze Roll of Honour, waaraan de heer J. Hey uit Hengelo jarenlang heeft gewerkt, is nu gereed en in beperkte oplage verschenen. Het 125 pagina's tellende boek bevat een compleet overzicht van alle Geallieerde militairen van zowel land- als luchtmacht, die omkwamen tijdens of als gevolg van de Slag om Arnhem.

De namen van de omgekomen Britten, Polen, Canadezen en Amerikanen zijn gerangschikt per eenheid. Naast hun overlijdensdatum staan vermeld: de plaats van hun veldgraf (indien bekend), de plaats waar zij nu liggen begraven en eventuele bijzonderheden. Hun huidige graven liggen verspreid over tientallen kerkhoven in binnen- en buitenland.

Naast deze gedetailleerde beschrijvingen bevat het boek tabellen met verliescijfers, een tweetal overzichtskaartjes, een kaart van Oosterbeek met de situatie in 1944 en een moderne topografische kaart van Arnhem en omstreken waarmee de ligging van de veldgraven bij benadering kan worden teruggevonden.

Het boek is geïllustreerd met een aantal foto's van veldgraven, zoals die in 1945 overal verspreid lagen.

In een aantal bijlagen wordt kort ingegaan op de verliezen van de 6e Airborne Divisie tijdens operaties in Normandië, Duitsland en België en op de verliezen die eenheden van de 1e Airborne Divisie leden tijdens operaties vóór en na de Slag om Arnhem. De Roll of Honour, die in de Engelse taal is geschreven en is uitgegeven door de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum, is verkrijgbaar in het Airborne Museum (Prijs f 15,-). Het boek kan ook worden besteld door overmaking van f 21,- op postgiro-nummer 4403642 t.n.v. de Vereniging Vrienden onder vermelding van "Roll of Honour". Het wordt U dan zo spoedig mogelijk toegezonden.

Overleden Dr. Lipmann-Kessel in Oosterbeek begraven.

Op 71-jarige leeftijd overleed op 5 juni j.l. in Londen de Britse arts Dr. A.W. Lipmann-Kessel MBE MC. In september 1944 was hij chirurg bij de 16th Parachute Field Ambulance. Gedurende de Slag om Arnhem opereerde hij in het St. Elisabeths Gasthuis tientallen Britten en Duitsers, die tijdens de gevechten gewond waren geraakt. Na de strijd werd hij gevangen genomen, maar hij wist te ontsnappen en onder te duiken. Via het bevrijde Zuid-Nederland wist hij uiteindelijk weer terug te komen in Engeland.

Na de oorlog schreef hij onder het pseudoniem "Daniel Paul" het boek "Surgeon at Arms" (1958), dat in Nederland verscheen onder de titel "Een chirurg valt uit de lucht".

Dr. Lipmann-Kessel had enige jaren geleden als zijn laatste wil laten vastleggen dat hij in Oosterbeek wilde worden begraven, dichtbij zijn in 1944 omgekomen kameraden. Op woensdag 11 juni vond tijdens een indrukwekkende plechtigheid de teraardebestelling plaats op de Openbare Begraafplaats, vlakbij het Airborne Kerkhof.

Themamiddag en kontaktdag worden gecombineerd.

Al enige jaren verzorgt onze Vereniging themadagen en themamiddagen. Vorig jaar werd voor het eerst een kontaktdag voor leden georganiseerd. Die dag werd een succes en veel leden vonden hun weg naar Bennekom.

Dit jaar willen we het geslaagde experiment van de kontaktdag voortzetten, maar nu gecombineerd met de najaars-themamiddag. Dit betekent dat mensen die van ver moeten komen de lange en kostbare reis maar één keer, in plaats van twee keer hoeven te maken. Begin november organiseren we een dag waarbij de ochtend zal worden gebruikt om contacten te leggen en gegevens uit te wisselen en de middag zal worden gevuld met lezingen en films. Nadere bijzonderheden worden in de volgende Nieuwsbrief bekend gemaakt.

Tentoonstelling in Rheden.

Van 5 t/m 24 september a.s. zal in de Openbare Bibliotheek in Rheden, Meester B. van Leeuwenplein 3 een expositie worden gehouden met de titel "Berichtgeving over de Slag om Arnhem". Uit de collectie van de heer Th. Peelen worden Nederlandse, Engelse en Duitse kranten, maar ook verzetsrapporten en andere berichten tentoongesteld, om een beeld te geven van de dagelijkse berichtgeving over de Slag om Arnhem. Openingstijden van de expositie: maandag t/m vrijdag van 14.00 - 17.00 uur.